

Byggnadsminnesförklaring av Rehnstedts, fastigheten Ren 30:404 i Bollnäs socken och kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring har väckts den 24 april 1984 av kommunfullmäktige i Bollnäs kommun. Förslag till skyddsföreskrifter har remitterats den 15 mars 1989.

Fastighetens ägare, Märta och Ingvar Aspås stiftelse för bevarande av Rehnstedtska gården, har i yttrande den 11 april 1989 godkänt byggnadsminnesförklaring med föreslagna skyddsföreskrifter.

Byggnadsnämnden i Bollnäs kommun har enligt beslut den 13 april 1989 tillstyrkt byggnadsminnesförklaring.

Kommunfullmäktige i Bollnäs kommun har enligt beslut den 22 maj 1989 lämnat förslaget utan erinran.

Kultur- och fritidsnämnden i Bollnäs kommun har enligt beslut den 11 maj 1989 tillstyrkt byggnadsminnesförklaring.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande den 17 april 1989 tillstyrkt byggnadsminnesförklaring.

Länsmuseet och Hälsinglands museum har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget men har inte utnyttjat denna möjlighet.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen Rehnstedts, fastigheten Ren 30:404 i Bollnäs socken och kommun för byggnadsminne och meddelar enligt 2 § samma lag skyddsföreskrifter enligt bilaga 2.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar för byggnadens underhåll. Även länsmuseet kan rådfrågas.

Om särskilda skäl finns får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne.

1989-06-19

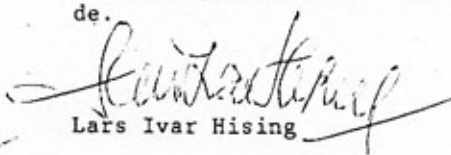
221-2047-89

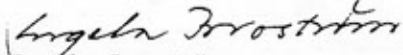
Enligt 3 kap 21 § kulturminneslagen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga 1.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lars Ivar Hising, jämte ledamöterna Marianne Ahlqvist, Jens Alvarsson, Axel Andersson, Alice Hamberg, Thomas Juhlin, Sven Eric Lundahl, Wallentin Lundmark, Curt Nygren, Eva Rennerfelt, Håkan Stjernlöf, Berndt Söderström, Birgit Wallström, Stig Wigren samt Stig Zettlin.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johnny Rangrost, 1:e länsassessor Gösta Törnblom, länsarkitekt Lars-Ulrik Bergström samt antikvarie Ingela Broström, föredragande.

Lars Ivar Hising

Ingela Broström

Kopia till

- ✓ Riksantikvarieämbetet
- Kommunfullmäktige i Bollnäs kommun
- Byggnadsnämnden i Bollnäs kommun
- Kultur- och fritidsnämnden i Bollnäs kommun
- Länsmuseet
- Hälsinglands museum
- Inskrivningsmyndigheten vid Bollnäs tingsrätt
- Överlantmätarmyndigheten
- Planenheten

REHNSTEDTS

Ren 30:404

Bollnäs socken, Bollnäs kommun

Gamla mangårdsbyggnaden på Rehnstedts 1985
Foto: Gävleborgs länsmuseum

Gården Rehnstedts i Bollnäs tillkom under senare delen av 1700-talet genom avstyckning från den större gården Renshammar. Avstyckningen var en av flera som skedde i samband med ett ägarbyte på Renshammar år 1771. Vilket år den skede är inte känt, däremot att fastigheten existerade 1782.

Den förste kände ägaren var bonden Pehr Gabriel Carlsson, som ägde gården från 1800-talets början fram till år 1840. Under sonens tid sågs Erik-Jansarna ha hållit illegala predikningar på Rehnstedts, och denne emigrerade också med sekten till Amerika år 1846. Fastigheten köptes då av bonden Eric Hansson, vars ättlingar ägde gården fram till 1982. Sitt namn fick den efter år 1894, när släkten antog namnet Rehnstedt.

Den gamla mangårdsbyggnaden är enligt uppgift uppförd vid 1700-talets slut. Sitt nuvarande utseende har den dock fått under förra hälften av 1800-talet, med all sannolikhet under Pehr Gabriel Carlssons tid som bonde.

Huset är byggt av timmer i två våningar och försett med det för Bollnässtrakten typiska brutna taket med avvalmade gavelspetsar och ett kraftigt, stenimiterande listverk runt takfoten. Taket är täckt med tvåkupigt tegel och väggarna klädda med rödfärgad locklistpanel. Baksidan har givits en enklare utformning än övriga fasader. Panelen är här mindre välarbetad och den rikt profilerade taklisten har ersatts av en enkel, snedställd bräda.

Även interiören är i stort sett oförändrad sedan 1800-talets första hälft. Rummen på nedre botten är tidstypiskt inredda med hjälp av dekortekniker som marmorering och schablonmålning, samt i vissa fall med tryckta papperstapeter i empirestil. Övervåningens rum är omålade.

Byggnaden genomgick 1984-86 en inre och yttre restaurering med stöd av statliga beredskapsmedel samt byggnadsvårdsbidrag.

Av gårdens äldre bebyggelse återstår i dag ett fåtal hus. I vinkel mot den ursprungliga mangårdsbyggnaden ligger det nuvarande bostadshuset, en äldre parstuga som fått sitt utseende efter en ombyggnad vid 1900-talets början. Vidare finns ett välbevarat härbre från 1800-talet samt ett vagnslider. Av de tidigare ekonomibygnaderna revs flertalet vid 1920-talets början, när den stora ladugården byggdes.

Den gamla mangårdsbyggnaden på Rehnstedts är av särskilt stort kulturhistoriskt värde eftersom den på ett utmärkt sätt representerar det tidiga 1800-talets byggnadstradition i Bollnäs. De flesta stora mangårdsbyggnader i socknen från denna tid har haft ett liknande utseende, men Rehnstedts intar en särställning bland dessa genom sitt närmast orörda skick.

Rehnstedts 1985
Foto: Gävleborgs länsmuseum

Även gårdsmiljön är i hög grad värdefull genom sitt läge och byggnadsbestånd.

Befintligt skydd

I stadsplan, antagen 1983-08-26, anges Hdq för byggnaderna inom fastigheten. Enligt planbestämmelserna råder byggnadsförbud inom hela fastigheten. Visa begränsad nybebyggelse som "med hänsyn till områdets karaktär prövas lämplig" kan dock medges. Befintliga byggnader får ej ändras på så sätt att deras yttre form och allmänna karaktär förvanskas.

Skyddsföreskrifter

Skyddsföreskrifterna omfattar enbart gamla huvudbyggnaden. Särskilt skyddsområde har ej avgränsats.

- 1) Byggnaden får inte utan länsstyrelsens tillstånd rivas, flyttas, ombyggas eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
- 2) Arbeten i byggnadens inre som medför ingrepp i den bärande stommen får endast utföras efter förslag som godkända av länsstyrelsen.
- 3) Interiörer och fast inredning i byggnaden får inte utan länsstyrelsens tillstånd ombyggas, avlägsnas, övermålas eller på annat sätt förändras.
- 4) Byggnaden skall i samråd med länsstyrelsen ägnas för sitt bestånd erforderligt löpande underhåll med sådana material och metoder som dess kulturhistoriska värde kräver.
- 5) Området kring byggnaden skall vårdas på sådant sätt att byggnadens karaktär och utseende inte förvanskas.

